

Lapsivaikutusten arviointi Oulussa

OULU

Mitä vaikutuksia arvioidaan, kun kaupungissa valmistellaan päätöksiä?

Lapsivaikutuksia voidaan arvioida eri näkökulmista ennakkoon. Näkökulmat perustuvat [lapsen oikeuksiin](#).

Vaikutuskohteita ovat:

1. LAPSET JA NUORET RYHMINÄ JA YKSILÖINÄ
2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ (esim. kasvatus, koulutus, vapaa-aika)
3. IHMISSUHTEET (esim. kaverit, suhteet aikuisiin)
4. HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS
5. VAIKUTUS PERHEEN TALOUDELLISEEN TILANTEESEEN

Vaikutukset voivat olla erilaisia eri lapsiryhmiin. Ne voivat olla positiivisia tai negatiivisia.

Päätöksen valmistelijat keräävät taustatietoa esim. tutkimuksista, aiemmista kyselyistä ja/tai asiakaspalautteista.

Myös kokemustieto on tärkeää. Siksi usein kuullaan myös lapsia, nuoria ja/tai perheitä. Lapsia kuullessa huomioidaan menettelyissä ikä ja tietysti tietosuoja.

Mitä eri henkilöt tekevät päätösvalmistelun aikana?

- Esittelijä (yleensä joku asiasta tai palvelusta vastuussa oleva johtaja) voi päättää, että valmisteltavasta asiasta tehdään lapsivaikutusten arviointi. Päätös voi koskea esim. jotain uutta tai uudistettavaa kaupungin palvelua, jonkin palvelun lopettamista tai johonkin toimintaan käytettäviä euroja.
- Valmistelijat keräävät aineiston yhdessä muiden asiantuntijoiden kanssa ja arvioivat sen perusteella päätöksen vaikutuksia lapsiryhmiin. Vaihtoehtoja päätökselle voi olla tässä vaiheessa yksi tai monta.
- Valmistelijat kirjaavat yhdessä esittelijän kanssa päätösehdotuksen.
- Samassa päätöksessä voi olla kirjattuna myös muita vaikutuksia, esim. ympäristövaikutuksia, vaikutuksia kaupungin henkilöstöön ja yritysvaikutuksia.
- Päätösehdotuksessa on huomioitu "lapsen etu". Se tarkoittaa, että on yritetty mahdollisimman hyvin huomioida kaikkien lapsen oikeuksien kokonaisuus kaikkien lasten osalta, ettei ketään esim. syrjittäisi ja lasten näkemyksiä kunnioitettaisiin.

Millainen on päätöksenteko?

- Esittelijä (esim. kaupunginjohtaja tai muu johtaja) esittelee päätösehdotuksen ja valmistelumateriaalin päättäjille. Päättäjiä voivat olla esimerkiksi [lautakuntien jäsenet](#) tai [kaupunginvaltuuston jäsenet](#).
- Päätös tehdään kokouksessa ja kirjataan pöytäkirjaan.
- Joskus päätöksestä voidaan kokouksissa äänestää montakin kertaa. Näin tapahtuu erityisesti, jos vaikutukset ovat hyvin erilaisia ja ristiriitaisia. Päättäjät voivat painottaa silloin eri vaikutusten merkitystä eri tavoin ja ehdottaa muutoksia päätökseen ja äänestää sen mukaisesti.
- Lapsen edun arviointi onkin monesti päätösesityksen valmistelijoistakin mutkikkaampaa kuin luulisi, koska eri lasten tilanteet ovat tarkemmin katsottuina aivan erilaisia.
- Päätöstä aletaan toteuttaa käytännössä siinä määritellyllä tavalla.
- Jos on huomattu negatiivisia vaikutuksia johonkin lapsiryhmään, niihin on syytä alkaa varautua eri tavoin.

Mistä päätöksistä voi saada tietoa?

- Tietoa saa esimerkiksi erilaisista kaupungin toimintaan liittyvistä esityslistoista ja [pöytäkirjoista](#).
- www.hyvinvointikertomus.fi -sivustolla on Oulun lapsiystävällinen kunta -valmisteluita.
- Myös lehdet, radio tai paikallisuutiset kertovat päätöksistä ja/tai niiden valmistelusta.
- Myös päättäjät itse voivat tuoda päätöksiä esille esim. sosiaalisessa mediassa.
- Päätösvalmistelun etenemisestä ja sen seuraamismahdollisuuksista kertovat kuulemisia tehneet aikuiset kuultavina olleille lapsille ja nuorille.
- Usein vaikutuksista keskustellaan ennen päätöksentekoa esim. valtuuston kokouksissa. Niitä voivat seurata kaikki suorana lähetyksenä Oulun kaupungin [YouTube-kanavalla](#).

Lapsivaikutusten arviointien edistäminen on yksi tärkeä osa lapsiystävällinen kunta -työtä yhdessä kuntalaisten kanssa.

Lasten ja nuorten sekä perheiden kuuleminen ja muu päätösosallisuus onkin Oulussa lisääntynyt muun muassa lapsia ja nuoria koskevien ennakkovaikutusten arviointien mahdollistamana.

